

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, [e-mail: arch@vas.bg](mailto:arch@vas.bg)

Изх. 326

Дата: 18.03.2020 г.

ДО КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ КЪМ 44-ТОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТ А Н О В И Щ Е

на ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

относно:

Законопроект за мерките по време на извънредно положение, обявено с решение от 13 март 2020 г. на Народното събрание,
№ 054-01-24/16.03.2020. г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Висшият адвокатски съвет изразява мнение, че в моменти на криза трябва да се вземат всички необходими мерки за минималното ограничаване на правата и законните интереси на гражданите и то в обем и степен, които не засягат тяхното ядро и при стриктно спазване на принципите и духа на Конституцията. В подобни ситуации, животът и здравето на нацията е от първостепенно значение и е основен приоритет. Наред с това обаче, дълг на законодателя е да има далновидност и мисъл за развитието на обществените

отношения в периода на криза. В този смисъл, по предложението законопроект изразяваме следното становище:

1. Предложение за спиране на процесуални срокове

1.1. В предложението чл. 3 от законопроекта е закрепено, че до прекратяване на извънредното положение всички процесуални срокове по висящи съдебни, арбитражни, административни и изпълнителни производства спират да текат, освен по наказателни производства. Същевременно следва да се има предвид, че въз основа на Решение на Висшия съдебен съвет (Протокол № 9/15.03.2020 г.) се преустановява разглеждането на всички видове граждански, търговски дела, административни и наказателни дела с някои изключения, като според т. 5 от решението на ВСС не се образуват дела по входящите книжа, инициращи съдебни производства, с изключение на производствата, посочени в решението.

В тази хипотеза се поставя въпросът за материалноправните давностни срокове, както и за преклузивните срокове. Считаме, че той следва да бъде обсъден от народните представители и експерти, за да се вземе най-разумно, щадящо и съобразяващо правата и интересите на всички български граждани решение.

Съображенията ни са следните – спирането на процесуалните срокове трябва да има своето отражение и в спирането на материалноправните срокове. В противен случай ще има дисбаланс в юридическата защита на правата и интересите на гражданите и юридическите лица. Така правните субекти ще бъдат сигурни, че техните вземания може да бъдат отложени във времето, но няма да бъдат изгубени.

1.2. Следва да се обърне внимание на предлаганата разпоредба на чл. 3, в частта, в която не се спират процесуалните срокове по наказателни производства.

Мерките на ВСС за забрана на достъп до съдебните сгради както на страни, така и на адвокати водят до невъзможността те да се запознаят с актовете, които би следвало да обжалват. При това положение предлагаме редакция накрая думите „освен тези по наказателните производства“ да се заменят с думите „като по наказателните производства спирането се отнася само за сроковете за обжалване и протестиране на постановените актове, когато не е подадена жалба или протест“.

По този начин се решава проблемът със запознаването с подлежащите на обжалване актове, достъпа до съдилищата, подготовката на жалбата и пр., а от друга страна не се продължават онези преклузивни срокове за ограничаване на основните права на гражданина, например, изправянето на задържания обвиняем пред съда в срок до 72 часа, незабавното разглеждане на делото и т.н. Трябва да е ясно обаче, че спирането на сроковете за подаване на жалба и протест не означава спиране на развитието на делото при подаване на жалба или протест. Срокът за обжалване няма да тече в интерес на обжалващия, който може и да е бил поставен примерно под карантина, но ако подаде жалба или протест развитието на процеса трябва да продължи.

Ето защо, предлагаме обмислянето на следната редакция на чл. 3:

Чл. 3. До прекратяването на извънредното положение всички процесуални срокове по висящите съдебни, арбитражни, административни и изпълнителни производства, **както и всички давностни и преклузивни срокове** спират да текат, ~~освен тези по наказателните производства~~ **като по наказателните производства спирането се отнася само за сроковете за обжалване и протестиране на постановените съдебни актове, когато не е подадена жалба или протест.**

Законодателят следва да предвиди изрично последиците от възобновяване на сроковете, като например изрично задължение за уведомяване на страните при насрочване на заседания и др., като тази последица следва да се уреди или

с настоящия закон или с последващ нарочен такъв. Ето защо е мислим и следния текст, като самостоятелна ал. 3: **„В случаите, когато спирането на сроковете налага извършване на действия, за които се изисква уведомяване на страните, страните следва да бъдат уведомени по предвидения в закона начин.“**

2. По отношение на предложението чл. 4, ал. 1 във връзка с процедурите по публична продажба и въвод във владение

Считаме, че прекратяването не е удачно и би могло да доведе до правен хаос, освен това противоречи на характера и целта на законопроекта, заложен в мотивите, а именно да спре правни действия до приключване на извънредното положение. Ето защо предлагаме следната редакция: **„Спирането прекратяват се всички обявени процедури по публична продажба и въвод във владение, обявени от държавните съдебни изпълнители и от частните съдебни изпълнители. След прекратяване на извънредното положение тези производства се образуват и обявяват отново възобновяват“**. По този начин ще се защитят интересите на кредитора. Освен това при прекратяването следва да се извършат отново редица правни действия, което би могло да доведе до съвсем различен резултат за кредитора и до редица по-неблагоприятни последици, което ще се избегне със спирането.

3. По отношение на предложението чл. 4, ал. 3 във връзка с ограничаването на нотариалната дейност

Сегашното предложение гласи: „Ограничават се нотариалните удостоверения до спешните и неотложни заверки, като Нотариалната камара осигурява поне един дежурен нотариус за съответния нотариален район при спазване на санитарно-хигиенните изисквания“. Предлагаме следната редакция: „Ограничават се нотариалните удостоверения производства до

спешните и неотложни ~~заверки~~ удостоверявания, като Нотариалната камара осигурява поне един дежурен нотариус за съответния нотариален район при спазване на санитарно-хигиенните изисквания“.

4. Предлагаме нов чл. 8, в който да е посочено следното: „Всички публични изявления на официални лица във връзка с епидемичната обстановка се придружават от жестов превод, извършен от сертифициран жестов преводач“.

По този начин ще бъдат защитени правата на глухите лица, които в подобни кризисни ситуации, чиято динамика е изключително висока, често пъти нямат достъп до информация и не разбират естеството на изказванията и поради това са лишени от основното си право на информация по чл. 41 от Конституцията. Същевременно разпоредбата не е скрепена със санкция, но вменява задължение на официалните лица да правят своите изявления с преводач. По настоящем това се случва единствено от министър-председателя и отделните министри, но не се осигурява жестов превод при изявления на кризисния щаб, президента, главния прокурор и др.

5. Изменения в Наказателния кодекс

По-нататък, във връзка с предложенията в §3 ПЗР на законопроекта за изменение на Наказателния кодекс и предложената нова ал. 4 на чл. 141, считаме, че същата следва да отпадне. В момент, в който цялото общество разчита на своите лекари, медицински сестри и други здравни работници, криминализирането на подобно деяние е белег на скрепяване на техните действия с държавна наказателна принуда, което е в състояние единствено да подкопае доверието в тях, да създаде ненужно напрежение и няма да постигне заложените в мотивите цели.

По отношение на предложените изменения в чл. 326 НК, считаме, че предложената санкция е непропорционално висока, като най-вече това важи за нейната минимална граница.

Предлагаме в ал. 1 частицата „и“ да се замени с „или“, като отпадне кумулативното наказание лишаване от свобода, съчетано с глоба, а по ал. 2 ако се предвижда такава сериозна глоба, нейната минимална граница да е както е посочената в момента, за да има по-широка възможност за преценка на съда. Предлагаме максималната граница на деянието по ал. 1 да бъде пет хиляди лева (сходно с наказанията предвидени в чл. 325а, 325б, 325в), а по ал. 2 – максималната граница да бъде десет хиляди лева, а не както е предложено сега петдесет хиляди лева. Предвиждането на максимални граници в изключително високи размери са необосновани, създават възможност за репресия, като същевременно е застъпено и доказано многократно в наказателноправната наука, че високите граници на наказанията не водят до тяхната превенция. Въвеждането на такива строги санкции и изобщо криминализирането на такъв тип деяние в ситуация на извънредно положение крие с произволно извеждане на по-високи санкции редица рискове и опасност за наказателна репресия, която следва да се прилага единствено при обоснована и доказана необходимост.

6. Изменения в Кодекса на труда

Предложения § 4 ПЗР за промени в Кодекса на труда въвежда редакцията на чл. 218а, според който за времето на преустановяване на работа на предприятието или на част от него със заповед на държавен орган поради обявено извънредно положение, работникът или служителят имат право на обезщетение в размер на 50 на сто от брутното му трудово възнаграждение, но не по-малко от 75 на сто от минималната работна заплата. По отношение на това предложение смятаме, че вменяването на задължение за изплащане на

обезщетение от работодателя е възможно единствено, ако се предвиди още със законодателното изменение, че държавата ще осигури тези средства.

7. Законодателна техника

Висшият адвокатски съвет разбира, че законопроектът се приема в условията на спешност и извънредна ситуация, но все пак следва да се изчисти текстът на предложените чл. 6, ал. 2, според чиято сегашна редакция „до прекратяването на извънредното положение не се прилагат изискванията за получаване на месечни социални помощи **се обвързана чл. 2, ал. 3 от Закона за социално подпомагане**“. Така предложената редакция следва да се прецизира, тъй като в момента няма смисъл. Чл. 2, ал. 2, т. 4 следва също да бъде прецизиран в минимална степен: „забраняват се всякакви групови форми на дейност и работа с деца и ученици, извън системата на предучилищното и училищно образование, които се организират от физически и юридически лица, независимо от правно-организационната им форма“.

В заключение, Висшият адвокатски съвет изразява надежда, че създалата се ситуация ще бъде преодоляна възможно най-бързо, привременните мерки ще бъдат взети единствено за срока на извънредното положение и законодателят ще направи всичко възможно, за да избегне злоупотреби и да ограничи в минимална степен правата и законните интереси на гражданите, единствено до колкото това е необходимо за справяне със създалата се ситуация.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА